

ob različnih prireditvah, pozimi in poleti je tu zelo veliko obiskovalcev vseh starosti.

Na teh planinah je tudi zelo veliko pastirskih stanov, v katerih prebivajo čuvaji številnih čred goveje živine, ki se v poletnih mesecih pase tod. **Dr. Anton Cevc**, etnolog in umetnostni zgodovinar, je v knjigi »Velika planina — življenje, delo in izročilo pastirjev« opisal življenje, delo in pastirjevo izročilo. Poleg uvoda je podan geografski položaj Velike planine, zgodovina in začetek gospodarskega izkoriščanja pašnikov ter pravice pastirjev v pašni skupnosti. Temu sledi poglavje s podrobnimi opisi živine. Najzanimivejši je tretji del z opisi razporeditve pastirskih koč in njihove notranjosti. Temu sledijo opisi pastirjeve opreme od koša, stola za molžo, posode, cedila in lesenega pribora do roga. V predzadnjem poglavju pa najdemo opise pastirjevega dela, prehrane, oblačila ter zapise o njegovem prostem času. Sledijo še zapisi o začetkih turističnega razvoja Velike planine.

Na koncu knjige je povzetek vsebine v nemščini in 111 črno belih in barvnih ilustracij različnih avtorjev. Opremo, likovno ureditev in risbe je prispeval **ing. arh. Vlasto Kopač**. Predgovor knjigi je napisal **prof. Tine Orel**, dolgoletni odgovorni urednik Planinskega vestnika.

Knjiga, ki je dotlej izšla že dvakrat (1972 in 1987) pri Državni založbi Slovenije, je v jubilejnem letu slovenskega planinstva 1993. doživela v samozaložbi še tretji, dopolnjeni natis, ki ga avtor posveča 80-letnici arhitekta Vlasta Kopača, častnega predsednika PZS. Pri tej izdaji so sodelovali še Inštitut za slovensko narodopisje ZRC SAZU, Skupščina občine Kamnik, Kulturni center Kamnik, SKB banka v Kamniku in Domžalah ter Živilska industrija Mercator-Eta.

Knjigo predstavljamo planinski in drugi slovenski javnosti v tem času tudi zato, ker so za take publikacije sedaj dokaj hudi časi. Za pisanje me je spodbudilo tudi dejstvo, da knjiga ni naprodaj ne pri Planinski založbi PZS, niti v Domžalskem planinskem domu na Veliki planini, ki sem ga obiskal letošnjega 22. maja, ko sem se udeležil Rokovnjaškega pohoda. Ob tem sem opazil, da v domu lahko marsikaj postrežejo, nimajo pa naprodaj niti planinskega vodnika **Petra Ficka** *Kamniške in Savinjske Alpe*.

Ciril Velkovrh

Veliki atlas Slovenije za voznike in izletnike

Pred kratkim je Eurotrade iz Ljubljane pripravila Veliki atlas Slovenije za voznike in izletnike. Trenutno je v slovenščini, že pred glavno turistično sezono mu bodo sledile angleška, nem-

ška, italijanska in ruska verzija. Je žepnega formata in obsega 80 strani načrtov in kart ter okoli 140 strani tekstov. Urednik **Jože Štivan** je zbral dobro skupino, ki je znala pripraviti zanimivo in koristno turistično publikacijo.

Za pohodnike in planince so prav gotovo najbolj zanimivi opisi natančno 100 izletov, ki jih je pripravil **Drago Kralj**. Uporabnika vodijo v najbolj zanimive kraje Slovenije, ki si jih velja ogledati, ki bi jih vsak Slovenec skoraj moral obiskati. Privlačijo že naslovi: Skrivališče Apolona, Pravljica pod Vrtačo, Skrivnostni Vintgar, Gotski lepotici, Prežihove Bele vode, Prisoje hramov in zidanic, Spomin na bobre ..., da jih navedemo le nekaj. Opisi si sistematično sledijo po naslednjih poglavjih: cilj, lega, izhodišče in dostop, gostišče, zanimivost, razgled in opomba. Vsakemu opisu je dodana še podrobna skica lege, poti in zanimivih objektov.

Tudi sicer so ob zemljevidih v merilu 1 : 150 000 in načrtih večjih mest najbolj privlačni pravi opisi, ki so na ožjih listih vloženi med dva lista zemljevida. Ti so sicer zgolj orientacijski (za podrobno znanje bo uporabnik moral seči po dodatni literaturi, ki so jo navedli na koncu tega poglavja), vendar se zdi, da niso ničesar prezrli, da nas opozorijo na vsako pomembnejšo zanimivost vseh krajev in območij.

V drugem delu so priloženi listi zemljevida Evrope v merilu 1 : 3 500 000 z abecednim kazalom vseh vpisanih imen. Tako kazalo (z razdaljnikom in splošnim opisom Slovenije) ima tudi prvi del atlasa.

Atlas stane okoli 2500 tolarjev in si ga je glede na množico podatkov vredno kupiti.

Peter Svetik

Števerjanska ledinska imena

Slovensko planinsko društvo v Gorici je ob koncu lanskega leta s pomočjo števerjanske občine, Kmečke banke Gorica, Briške gorske skupnosti in KD Briški grič izdalo zanimivo knjigo *Krajevna, ledinska in vodna imena v Števerjanu*. Avtor dela je **Vlado Klemše**, znani slovenski planinski delavec in nekdanji večletni predsednik SPD Gorica, novinar Primorskega dnevnika in neumorni zbiralec ledinskih imen v slovenskih krajih v Goriški pokrajini.

Povezujoč zapiske o pogovorih z ljudmi na Goriškem z imeni, zapisanimi v katastrskih mapah in v drugih uradnih dokumentih, je že pred izidom tega dela pisal prispevke s seznami imen in zemljevidi v Primorskem dnevniku, v Sovodenjskem zborniku in (o Doberdobskem krasu) v Zborniku goriške sekcije CAI II Carso Isontino tra Gorizia e Monfalcone iz leta 1984.

Po avtorju so slovenska ledinska imena odraz kmetijske dejavnosti in jih ohranjajo pri življenju, če slovenska kmetijska proizvodnja še živi. Urbanizacija na italijanskem delu Goriške zožuje to dejavnost in s tem tudi prekriva izvira slovenska imena. Slovensko strnjeni Števerjan je glede tega ostal skoraj nedotaknjen. Pomembno je naglasiti, da so ledinska imena na območju sedanje števerjanske občine, na narodnostni meji s furlanskim življem, zvečine slovenska in dokaj podobna tistim v Prekmurju ali na Gorenjskem.

Knjiga obsega 110 strani. Bogato je opremljena s slikovnim gradivom in reprodukcijami starih dokumentov. Vsekakor njena vsebina sega v zavest in dviguje samozavest slovenske manjšine v Italiji. Vlado Klemšetu želimo, da nadaljuje to raziskovalno dejavnost in nam ponudi celostno podobo sedanjega stanja na tem področju.

Planinci, ki kdajpakdaj zaidejo v briške griče in ki jih zanimajo ledinska in druga imena, imajo to knjigo na voljo v knjižnici Planinske zveze Slovenije v Ljubljani.

Rajko Stokar

Planinske publikacije jubilejnega leta 1993

V lanskem, jubilejnem letu slovenskega planinstva je v Sloveniji izšlo rekordno planinskih publikacij. Z lansko letnico izida so prišli na naše knjižne police:

Aljažev zbornik / (komentarji) S. Klinar et al. ; (ilustr. **France Stele**, **Marjan Paternoster**, **Stanko Klinar**). — Celje : Mohorjeva družba, 1993. — 302 str., (16) str. barvnih pril. : ilustr. ; 21 cm

Alpinistična šola / zbral in uredil **Tone Golnar**. — 2., popr. in razšir. izd. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993. — 180 str. : ilustr. ; 20 cm (Planinska založba ; 126)

Alpinistični razgledi. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, Komisija za alpinizem, 14 (1993) 40, 41, 42, 43 : ilustr. ; 30 cm

Antlej, Nataša : Planinski domovi in Kamniško-Savinjskih Alpah (raziskovalna naloga) / **Nataša Antlej**. — Celje : Srednja zdravstvena šola, 1993. — 95 str. : ilustr. ; 30 cm

Bela krajina : izletniška karta 1 : 50 000. — Ljubljana : Geodetski zavod Slovenije, 1993
Cevc, Anton : Velika planina : življenje, delo in izročilo pastirjev / **Tone Cevc** ; / risbe **Vlasto Kopač**. — 3., dopolnjena izd. — Ljubljana : / samozal., 1993. — 108 str. + 111 ilustr. ; 20 cm

Človek — gora — poezija : slovenski pesniki in pesnice o gorah / zbrala in ur. **Darinka Petkovšek**. — Ljubljana : PZS ; Mihelač, 1993. — 113 str. ; 19 cm (Planinska založba ; 128)

Deržaj, Matjaž : Planinski pozdrav : ob 100-let-

nici ustanovitve SPD / **Matjaž Deržaj**. — Ljubljana : Mladika, 1993. — 141 str. : ilustr. ; 29 cm (Iz roda v rod)

10 let : 10 let PD Onger Trzin / (sodel. **Stanka Vončina** et al.). — Trzin : PD Onger, 1993. — 64 str. : ilustr. ; 21 cm. — Na ov.: 80 let **prof. Tineta Orla**, 100 let organiziranega planinstva v Sloveniji

Dnevnik s Slovenske planinske poti : spremenjena vsebina; Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993. — 32 str. (Planinska založba ; 124) ; Ponatis (Planinska založba ; 131)

Dobnik, Jože : Razširjena slovenska planinska pot : planinski vodnik / **Jože Dobnik** ; (perorisbe je izdelal **Tone Rojc**). — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993. — 160 str. : ilustr. ; 17 cm (Planinski vodniki) ; (Planinska založba ; 125)

Dolina Kot : plezalni vodniček / Zbral in ur. **Bine Mlač** : skice in sheme **Mitja Praprotnik** in **Nada Mlač**. — Ljubljana : samozal., 1993. — 95 str. : ilustr.

Ekološka pot Zasavja — vodnik. — Trbovlje : Gimnazija-Ekonomska šola, 1993. — 40 str.

Ficko, Peter : Kamniške in Savinjske Alpe : planinski vodnik / **Peter Ficko**. — 4., dop. in popr. izd. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993. — 303 str., (12) str. črno belih pril.: ilustr. ; 17 cm (Planinska založba ; 130)

Gora in človek / Frankl, Trstenjak, Ramovš ; (fotogr. **Andrej Hudnik** et al.). — Celje : Mohorjeva družba, 1993. — 47 str. : barvne ilustr. ; 23 cm

Gornik. — Nova Gorica : PD Nova Gorica, 1993

Gorski popotnik. — Ljubljana : PD Integral, 1993

Gremo skupaj v hribe : plakat. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije ; Mladinska kom., 1993 (Planinska založba ; 127)

Informator. — Ljubljana : PD Viharnik, 1993

Jezerške planinske novice. — Jezersko : PD Jezersko, 1993

Julijske Alpe — vzhodni del : planinska karta 1:50.000. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993 (Planinska založba ; 24)

Kamniške in Savinjske Alpe z Obirjem in Peco : planinska karta 1:50.000. — Ljubljana : Planinska zveza Slovenije, 1993 (Planinska založba)

Kočevsko z gornjo Kolpsko dolino in obrobjem Bele krajine : izletniška karta 1:50.000. — Ljubljana : Geodetski zavod Slovenije, 1993

Koledar izletov, pohodov, tekmovanj in prireditev. — Polzela : PD Polzela, 1993

Kožuh, Vasja : Priročnik za klatenje po gorah / **Vasja Kožuh** in **Iztok Turk**; ilustr. po predlogah). — Ljubljana : samozal., 1993. — 74 str. ; 16 cm

Kristan, Silvo : V gore ... Izletništvo, pohod-